Vilka krav kan ställas vid offentlig upphandling?

Varför offentlig upphandling?

Offentlig upphandling innebär inköp av varor och tjänster som görs av offentlig sektor. Omfattar stat, myndigheter, kommuner och landsting.

Syfte:

- Främja fri rörlighet
- Främja konkurrens
- Hushålla med skattemedel
- Ge leverantörerna möjlighet att tävla på lika villkor
- Korruptionsförebyggande

Principer för offentlig upphandling

- Öppenhet/transparens
- Likabehandlingsprincipen
- Icke-diskriminering
- Proportionalitet
- Ömsesidigt erkännande

Öppenhet/transparens

Förfrågningsunderlag ska vara tydligt och förutsebart.

Samtliga krav ska framgå.

Samtliga obligatoriska krav måste uppfyllas för att leverantörens anbud ska kunna antas.

Inga andra krav eller hänsyn än de som framgår av förfrågningsunderlag får beaktas.

Likabehandlingsprincipen

Företag ska ha möjlighet att delta i den offentliga upphandlingen på lika villkor.

Krav får inte gynna eller missgynna ett visst företag.

Icke-diskriminering

Företag oavsett nationellt ursprung ska kunna vara med och lämna anbud.

Krav och villkor får inte innebära att leverantörer från andra länder kan ha svårare att konkurrera med sina varor och tjänster än svenska företag.

Proportionalitet

Krav och villkor måste vara kopplade till upphandlingsföremålet och ska stå i rimlig proportion till det som upphandlas

Kan syftet uppnås med ett mildare krav ska detta ställas.

Alla ställda krav ska kunna följas upp.

Ömsesidigt erkännande

Intyg och certifikat som har utfärdats av en medlemsstats myndigheter ska accepteras som bevis.

Krav på leverantören

En anbudsgivare ska uteslutas om den är medlem i en kriminell organisation, är dömd för brott som innefattar korruption, bestickning, bedrägeri eller penningtvätt (obligatoriska uteslutningsgrunder).

En anbudsgivare kan uteslutas pga. konkurs, tvångsförvaltning, att denne har näringsförbud, är dömd för brott eller har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen, inte har betalat skatt och socialförsäkringsavgifter (frivilliga uteslutningsgrunder).

Exempel på krav:

- teknisk och yrkesmässig kapacitet
- ekonomisk ställning
- kvalitetsledningssystem
- miljöledningssystem
- förteckning över utförda uppdrag (referenser).

Krav på varan/tjänsten

Prestanda

Funktion

Utförande (av tjänst)

Uppfyller svensk eller europeisk standard

Tilldelningskriterier

Ej obligatoriska kriterier som ger mervärde vid utvärderingen av anbuden. (Bör-krav)

”Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet”

Även tilldelningskriterier som inte är av ekonomisk karaktär

Särskilda kontraktsvillkor

Särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras.

Särskilda kontraktsvillkor behöver inte vara uppfyllda av leverantören när anbudet lämnas in utan ska införas under avtalstiden med en viss respit.

Kan man kräva lokalproducerat?

Nej, det strider mot icke-diskrimineringsprincipen att gynna en anbudsgivare med hänvisning till dess geografiska läge.

Möjligt att underlätta för små och medelstora företag (ofta lokala)

- Dialog innan (och efter) upphandling
- Anpassa krav
- Dela upp avtalen

Miljökrav

Upphandlingslagstiftningen ger uttryckliga möjligheter att ta miljöhänsyn.

Krav på leverantören t.ex.

- avfallshantering,
- krav på utbildning/ kompetens,
- tillämpning av miljöskyddsåtgärder vid utförandet

Krav på varan/tjänsten t.ex.

- innehåll av vissa kemikalier eller andra ämnen,
- utsläpp av vissa ämnen,
- energi- eller vattenförbrukning,
- innehåll av återvunnet material,
- återvinningsbarhet,
- specifikationer för olika typer av miljömärkning (inte märkning i sig),
- tillverkningsprocessen t.ex. el som är producerad med hjälp av förnyelsebara energikällor, ekologisk odling

Social hållbarhet

Möjligheten att ta sociala hänsyn omnämns uttryckligen i direktiven

Exempel enligt EU-kommissionen:

- sysselsättningsmöjligheter,
- anständigt arbete,
- överensstämmelse med sociala rättigheter och arbetstagares rättigheter,
- social integration (ex. personer med funktionshinder, personer långt från arbetsmarknaden etc),
- lika möjligheter,
- utformning som ger tillgänglighet för alla,
- beaktande av hållbarhetskriterier,

Miljömärkning, Fair trade etc.

Huvudregel: inte tillåtet att begära en viss märkning, en viss certifiering eller annan hänvisning till visst varumärke o.s.v.

Likvärdiga certifieringar/märkningar måste godtas.

Problematiskt då olika certifieringar ofta omfattar olika saker.

Kan användas som bevis för att krav uppfylls.

Kollektivavtal

Inte tillåtet ställa krav på att leverantören ska vara ansluten till kollektivavtal

SOU 2015:78

Förslag att det ska vara obligatoriskt för upphandlande myndigheter att ställa krav om lön, semester och arbetstid enligt kollektivavtal i de fall där det är behövligt med hänsyn till:

- bransch
- övriga risker för oskäliga arbetsvillkor

Kraven bör motsvara den lägsta nivå som gäller enligt lag eller kollektivavtal.

När svensk rätt inte är tillämplig: villkor i enlighet med ILO:s åtta kärnkonventioner

Frivilligt avseende andra villkor och i andra fall.

Träder i kraft samtidigt som ny upphandlingslagstiftning, 18 april 2016.

Sammanfattning

Stor möjlighet att ställa krav på vad som ska upphandlas - men inte från vem.

- **Funktionsupphandling**
- **Innovationsupphandling**
- **Konkurrenspräglad dialog**
- **Tjänstekoncession**
- **Partnering**

FUNKTION är sådan användbarhet eller sådan för användbarhet nödvändig egenskap som normalt konstateras genom mätning, provning eller nyttjande.

TEKNISK LÖSNING är material, vara, konstruktion eller utförande som angetts på ritning, i beskrivning eller på annat sätt.

Funktion eller utförande?

Är resultatet eller lösningen det viktiga?

Vem vet bäst hur uppgiften ska lösas?

Vem tar ansvaret för att lösningen fungerar?

Exempel

”Etablera förbindelse mellan Ön och norra älvbrinken för fordonstyper och trafikintensitet enligt bilaga 1 senast 2010-10-01.”

Teknikupphandling

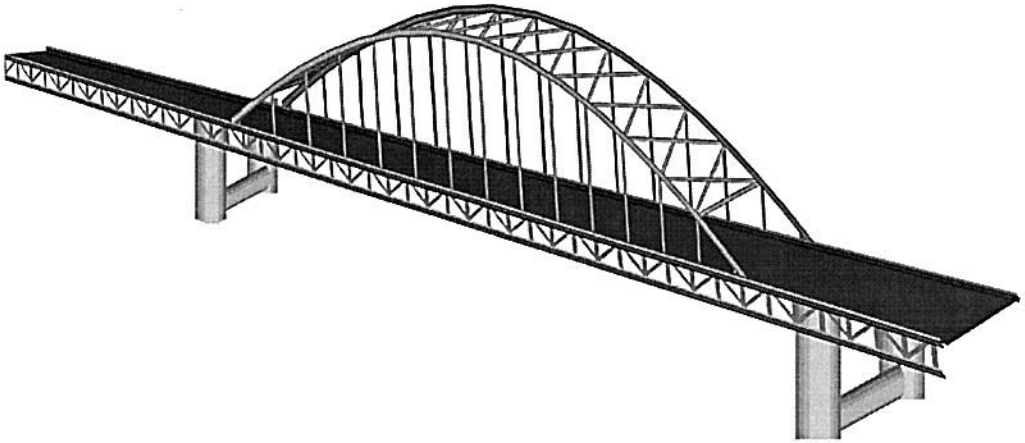

VÄSTERBOTTENS
LÄNS LANDSTING

Funktionsupphandling

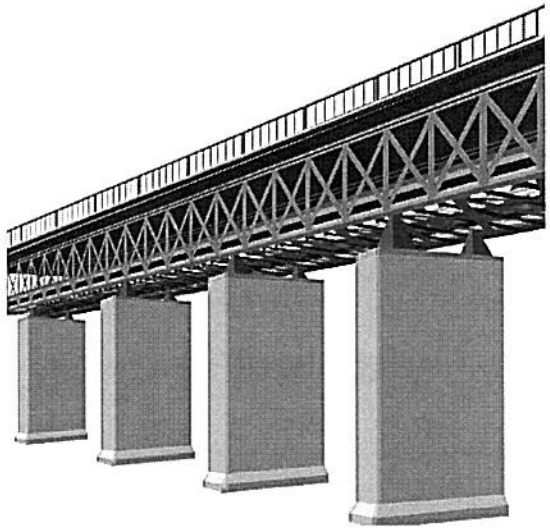

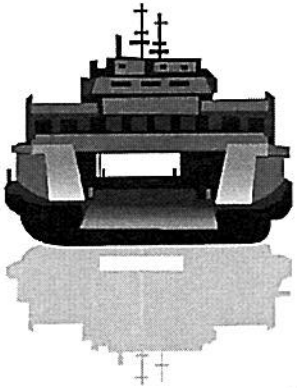

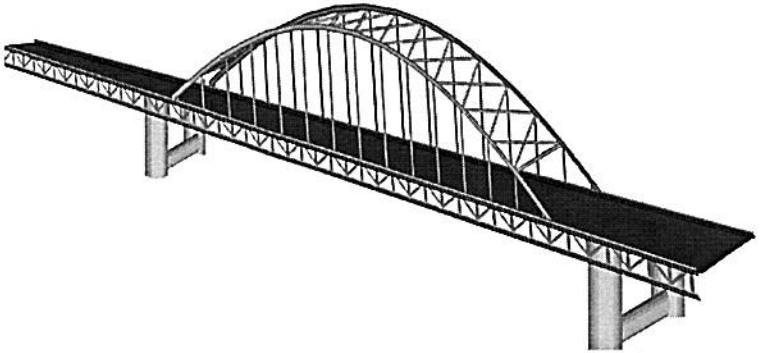

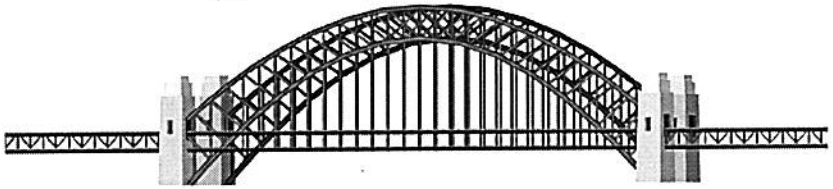

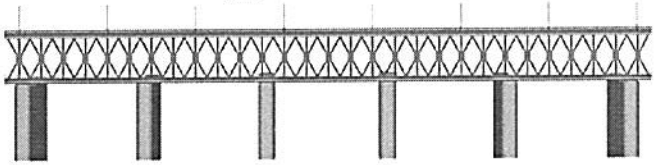

VÄSTERBOTTENS
LÄNS LANDSTING

Funktion	Utförande
Beställaren efterfrågar visst resultat	Beställaren efterfrågar viss lösning
Frihet för leverantören i val av lösning	Leverantören låses in
Ansvar hos leverantören	Ansvar hos beställaren
Leverantörens tekniska förmåga viktig	Leverantören behöver inte ha systemkompetens
Beställaren kan inte detaljstyra	Beställaren kan inte detaljstyra

Innovationsupphandling

Innovationsupphandlingsutredningens betänkande – SOU 2010:56

Upphandlande myndigheter ***bör*** ta innovationshänsyn

Ny upphandlingsform – ***förkommersiell*** upphandling

Vinnova – bör bygga upp ett kompetenscenter

Vad är innovation?

- ”i förväg okända lösningar på ett definierat problem eller behov för vilket det ibland ännu inte har etablerats någon marknad”

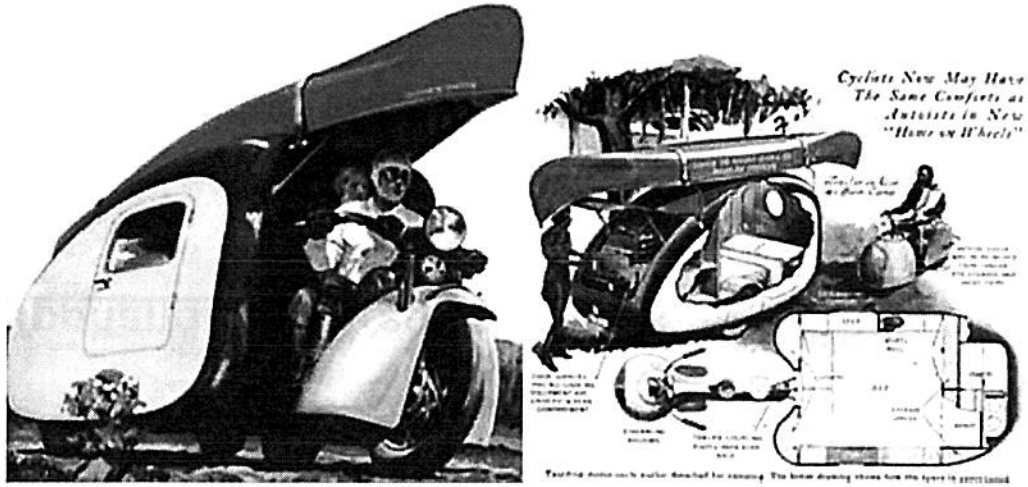

PROJEKT *Säkrare dialys*

Bakgrund

Tradition av riskminimering vården
Endast CE-märkt medicinteknisk utrustning
Endast tillbehör som tillverkaren anvisar
Sällan krav på de stora aktörerna om kompatibilitet

Varför dialysområdet?

Problem med läckage från vennålar vid dialys är väl känt[1)]
Trend mot dialysbehandling i hemmet
Trend mot mer flexibla lösningar för patienten

[1)] *Undetected venous line needle dislodgment during hemodialysis. (1998). Health Devices, 27(11), 404-6.*

PROJEKT *Säkrare dialys*

Nollvision mot vårdskador

Satsningar skall leda till framtidens tillväxtföretag och bidra till ekonomisk utveckling

Då kan det vara av intresse att ställa sig frågan:

- *Hur tas säkerhetshöjande teknik emot på den svenska marknaden?*

Samordnad Upphandling av TKS

Bakgrund:

Transportkuvöser i bruk (2008) är inköpta 1998 och leverantören aviserar att reservdelsproduktionen kommer att upphöra i slutet av 2010

Svensk förening för neonatologi - möte i Uppsala april 2008

Fler intresserade - går detta att samordna?

Samordnad Upphandling av TKS

Deltagarlandsting

Norrbottens läns landsting, BD
Västerbottens läns landsting, AC
Landstinget Västernorrland, Y
Jämtlands läns landsting, Z
Landstinget Dalarna, W
Landstinget i Värmland, S
Landstinget i Uppsala län, C
Landstinget Västmanland, U
Landstinget Sörmland, D
Landstinget i Östergötland, E
Västra Götalandsregionen, O
(Landstinget Gävleborg, X)

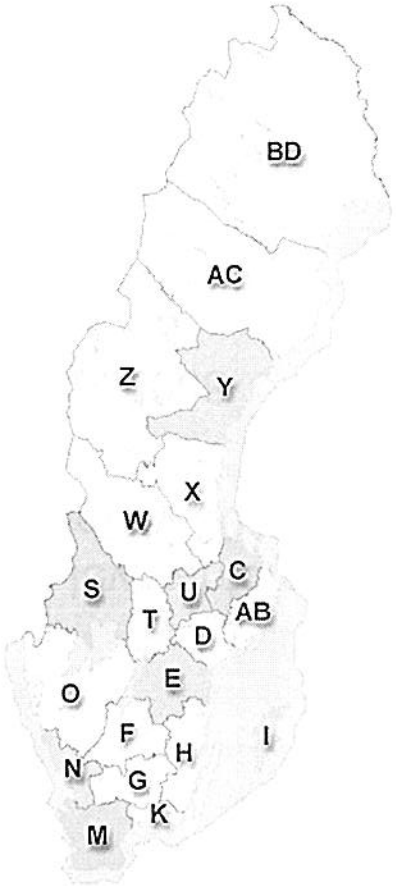

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING

Samordnad Upphandling av TKS

Beställning VLL 2010-10-21

Slutet av 2010 – samtliga landsting

Våren 2011 – Kompletterande mätningar, insamlande av ytterligare information

Hösten 2011 – Tester – leverantören vill omförhandla *tiden*

Februari 2012 – Leverans av utrustning från ***International Biomedical***

TOTAL PROJEKTTID: Maj 2008 – April 2012

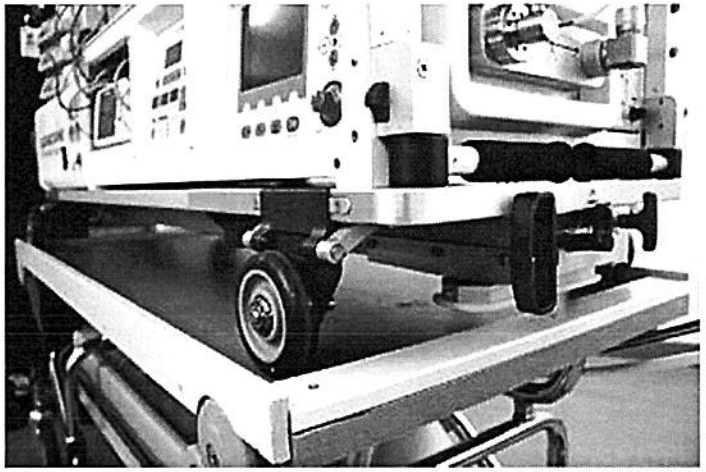

Konkurrenspräglad dialog

Med konkurrenspräglad dialog avses ett förfarande som varje leverantör kan begära att få delta i och där den upphandlande myndigheten för en dialog med de anbudssökande som har bjudits in att delta i detta förfarande.

Får användas om kontraktet är ***särskilt komplicerat***

En ***annons*** publiceras om den konkurrenspräglade dialogen som alla anbudsgivarna kan ***begära*** att få delta i.

Kravspecifikation och lösningsförslag tas fram i samarbete anbudssökande

När dialogen avslutats inbjuds anbudssökande att lämna anbud

Tjänstekoncession

Med tjänstekoncession avses ett kontrakt av samma slag som ett tjänstekontrakt men som innebär att ersättningen för tjänsterna helt eller delvis utgörs av ***rätt att utnyttja tjänsten***

I dagsläget undantagna från upphandlingslagarna – en felaktig klassificering kan innebära en ***otillåten direktupphandling***

Den ekonomiska aktören ska ta på sig en ***betydande del*** av risken

Upphandlande myndighet är skyldig att iaktta de allmänna unionsrättsliga principerna vid tilldelande av kontrakt

Lagändring kommer **2016-04-01**

Partnering

Ingen entreprenad- eller upphandlingsform utan snarare metod att organisera ***samverkan***

Används i huvudsak vid ***byggentreprenader***

Övergripande ***funktionsbeskrivningar***

Inledande samverkansavtal med ***gradvis*** precisering mot ***totalentreprenadavtal***

Hög grad av osäkerhet då investeringsbeslutet fattas – större ekonomisk risk för beställaren

REFLEKTIONER

Tidigare ***erfarenheter***

Finansiering – förankring av beslut

Nätverk – beställargrupp, internationella kontakter

Planering – uthållighet

Uppföljning – extra tyngdpunkt

Vad är
förväntningarna?

Vilket är ***behovet***?

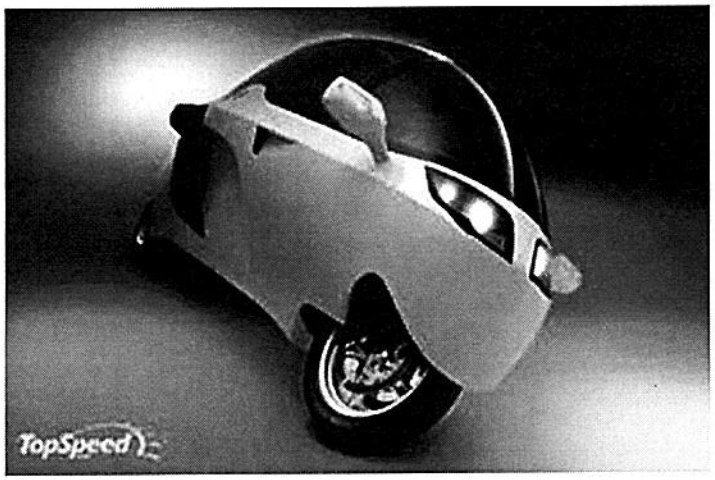

Vad ***blev*** det?

Uppfyller denna ***kraven***?